

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ Μ΄

Πέμπτη 31 Οκτωβρίου 2019

ΘΕΜΑΤΑ

Γ. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

3. Συζήτηση και ψήφιση επί της αρχής, των άρθρων, των τροπολογιών και του συνόλου του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη με τίτλο: «Περί Διεθνούς Προστασίας και άλλες διατάξεις», σελ. 4003 – 4120

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης): Ευχαριστώ πολύ.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, πριν από έναν μήνα και στο πλαίσιο της Ώρας του Πρωθυπουργού, από το Βήμα αυτό και στην πρωτολογία μου και στη δευτερολογία μου, είχα περιγράψει την πολιτική μας απέναντι στα αλληπάλληλα κύματα ανέστιων και ξεριζωμένων που δέχεται, δυστυχώς, καθημερινά η χώρα μας. Είχα μιλήσει για την ανάγκη προστασίας των συνόρων μας. Είχα μιλήσει για τον αναγκαίο διαχωρισμό μεταξύ προσφύγων και οικονομικών μεταναστών. Είχα μιλήσει, προφανώς, για την ευρωπαϊκή διάσταση του προβλήματος, αλλά είχα μιλήσει και για τους κανόνες υπό τους οποίους, όσοι το δικαιούνται, θα μπορούν να παραμένουν στην πατρίδα μας, θα ενσωματώνονται στην ελληνική κοινωνία υπό ανθρώπινες συνθήκες. Και σήμερα το σχέδιο νόμου το οποίο θα γίνει νόμος του κράτους όταν ολοκληρωθεί αυτή η συζήτηση, ολοκληρώνει την κάλυψη ενός μεγάλου κενού. Η Ελλάδα αποκτά επιτέλους ένα σαφές, δομημένο και λειτουργικό σύστημα ασύλου.

Θέλω να συγχαρώ τον Υπουργό και τον Αναπληρωτή Υπουργό για τη νομοθετική αυτή πρωτοβουλία, για τη διαδικασία η οποία ακολουθήθηκε, για το γεγονός ότι ενσωματώθηκαν πολλά από τα σχόλια τα οποία έγιναν στη δημόσια διαβούλευση στο κείμενο του τελικού σχεδίου νόμου, το οποίο κατατέθηκε προς ψήφιση στη Βουλή των Ελλήνων.

Ήταν ακριβώς οι ελλείψεις και οι αντιφάσεις στον τομέα αυτόν που μέχρι τώρα επέτρεπαν λάθη, καθυστερήσεις και συχνά εικόνες χάους. Όλοι γνωρίζουν τι παρέλαβε μόλις ανέλαβε η νέα Κυβέρνηση. Χιλιάδες ανθρώπους στοιβαγμένους στα νησιά, διάσπαρτους στην ενδοχώρα, προβληματικές δομές -όπως η Μόρια- σχεδόν εβδομήντα χιλιάδες αιτήσεις ασύλου να παραμένουν εκκρεμείς και παρά τις τεράστιες σπατάλες που ερευνά η OLAF, μόλις το 22% των ευρωπαϊκών πόρων να έχει πλήρως αξιοποιηθεί.

Ένα και μόνο στοιχείο αρκεί, για να περιγράψει και την κατάσταση που παραλάβαμε αλλά και την πολιτική της προηγούμενης κυβέρνησης. Από τις δεκάδες χιλιάδες μετανάστες και πρόσφυγες που έφτασαν στη χώρα μας τα τελευταία τεσσεράμισι χρόνια, έγιναν μόλις χίλιες οκτακόσιες έξι επιστροφές στην Τουρκία. Επαναλαμβάνω, έγιναν μόλις χίλιες οκτακόσιες έξι επιστροφές, όταν σήμερα εκκρεμούν σχεδόν εβδομήντα χιλιάδες αιτήσεις ασύλου. Και οι πιο πολλές επιστροφές οι οποίες έγιναν, ήταν οικειοθελείς επιστροφές, κάτι που αποδεικνύει έμπρακτα ότι το όλο σύστημα χορήγησης ασύλου, έμενε ουσιαστικά σε καθεστώς παρατεταμένης παράλυσης, εκπέμποντας ταυτόχρονα το μήνυμα ότι στην Ελλάδα δεν μπορεί να έρχονται άνθρωποι για να μείνουν απροσδιόριστο χρονικό διάστημα, χωρίς κανέναν τελικό έλεγχο, αλλά και δίνοντας δικαίωμα στην Τουρκία να μην εφαρμόζει την κοινή δήλωση που έχει υπογράψει με την Ευρωπαϊκή Ένωση και δίνοντας δικαίωμα, επίσης, στην Ευρώπη να μας ασκεί έντονη κριτική, γιατί εμείς ως ευρωπαϊκή χώρα, κράτος-σύνορο της Ευρώπης, δεν είμαστε εντάξει στις υποχρεώσεις μας που απορρέουν από την κοινή δήλωση την οποία έχει υπογράψει η Ευρωπαϊκή Ένωση με την Τουρκία από το 2016.

Όλοι, επίσης, αναγνωρίζουν ότι ένα τόσο σύνθετο πρόβλημα ευκολότερα αντιμετωπίζεται στη γέννησή του παρά ύστερα από πέντε χρόνια όταν αυτό έχει γιγαντωθεί και πως η ψευδαίσθηση

των ανοιχτών συνόρων απαιτεί οργάνωση για να προσαρμοστεί στη ρεαλιστική πολιτική των ασφαλών συνόρων και ότι η ιδεολογία των μεταναστών που «λιάζονται», θέλει τόλμη και χρόνο ώστε να μετατραπεί σε μία καθημερινότητα κράτους και πολιτών που νοιάζονται.

Όμως δεν είμαι εδώ για να κρυφτώ πίσω από τις αδυναμίες άλλων. Το μεταναστευτικό είναι ήδη απέναντί μας και οφείλουμε να το αντιμετωπίσουμε τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο. Και θα το αντιμετωπίσουμε παρά τις διαπιστωμένες ανεπάρκειες ακόμα και ισχυρότατων οργανισμών, παρά τις διαφορετικές απόψεις και τις διαφορετικές φωνές που εκπέμπονται σήμερα και από την ίδια την Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία ακόμα δεν έχει καταλήξει σε μία οριστική πολιτική απέναντι στο ζήτημα αυτό, με πυξίδα τη διεθνή αλληλεγγύη, αλλά και την εθνική ευθύνη και με το βλέμμα μας στους κυνηγημένους του κόσμου αλλά και στα δικαιώματα των Ελλήνων.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όπως είπα και στην αρχή και όπως ανέπτυξαν και πολλοί βουλευτές της Συμπολίτευσης, η μεγάλη τομή των ρυθμίσεων που συζητάμε σήμερα, είναι ότι καθιερώνουν για πρώτη φορά έναν συμπαγή νόμο περί διεθνούς προστασίας, που υπηρετεί τρεις κομβικές αρχές:

Πρώτον, κωδικοποιεί πέντε διαφορετικούς νόμους, ένα προεδρικό διάταγμα και δεκάδες διάσπαρτες διατάξεις ή μεταφορές οδηγιών. Όλα αυτά τα εναρμονίζει με το Κοινωνικό Δίκαιο και με τις αποφάσεις των ευρωπαϊκών δικαστηρίων. Δεύτερον, απλοποιεί και συντομεύει τη χορήγηση ασύλου στους αληθινούς πρόσφυγες, δίνοντας προτεραιότητα στα παιδιά και στις οικογένειες, στις οποίες μάλιστα παρέχει αμέσως πρόσβαση σε υγεία και σε εκπαίδευση. Και τρίτον, εντάσσει όλους ζητούν προστασία σε ένα πλαίσιο σεβασμού αλλά και συνεργασίας με τις ελληνικές αρχές. Όσοι παρεκκυστικά θα διεκδικούν άσυλο αλλά θα προσβάλλουν τη χώρα, δεν έχουν θέση στην πατρίδα μας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Με λίγα λόγια είναι η ολοκληρωμένη απάντηση που δίνει στο μεταναστευτικό και προσφυγικό πρόβλημα ένα οργανωμένο, ένα δημοκρατικό κράτος.

Ενδεικτικά θα αναφέρω μερικές μόνο προβλέψεις που πιστοποιούν αυτή τη διπλή μας κατεύθυνση. Αυστηροί κανόνες που βάζουν τέλος σε παρανομίες και αυθαιρεσίες αλλά και ευαισθησία που παρέχει πρόσθετα δικαιώματα στους αδικημένους.

Στο εξής, κάθε αίτηση θα πρέπει να εξετάζεται μέσα σε έξι μήνες αντί για εννέα που ίσχυε μέχρι σήμερα, και η απόφαση θα πρέπει να δίνεται στον ενδιαφερόμενο εντός δέκα ημερών αντί για είκοσι. Αν, όμως, στο μεταξύ ο αιτών δεν συνεργάζεται με τις αρχές -έχει αποχωρήσει από τη χώρα χωρίς άδεια-, το αίτημα θα κρίνεται αυτομάτως αβάσιμο και θα είναι φυσικά υποψήφιος προς αναχώρηση. Γι' αυτό άλλωστε και στο νέο σύστημα θα εξετάζονται πρώτα οι περιπτώσεις ευάλωτων προσώπων αλλά και άτομων με παραβατική συμπεριφορά, ώστε να δρομολογούνται έγκαιρα οι διαφορετικές τους πορείες.

Θα διακόπτεται επίσης η φιλοξενία όποιου διαπιστώνεται ότι δεν υπέβαλε αίτηση προστασίας αμέσως μετά την άφιξή του, αν απέκρυψε περιουσιακούς πόρους ή αν έχει παραβιάσει κανονισμούς λειτουργίας των δομών στις οποίες διαμένει. Από τις προϋποθέσεις ευαλωτότητας απαλείφεται το γενικόλογο «μεταπραυματικό στρες» το οποίο όλοι γνωρίζετε ότι δύσκολα βεβαιώνεται από τους γιατρούς και το οποίο -για να το πούμε πολύ απλά- είχε γίνει μια φάμπρικα, για να μπορούν πολλοί να το επικαλούνται ψευδώς, να χαρακτηρίζονται ως ευάλωτοι και να μεταφέρονται στην ενδοχώρα.

Αντίθετα, στα ευάλωτα και στα προς προστασία άτομα εντάσσονται πλέον όλοι οι ανήλικοι όχι μόνο οι ασυνόδευτοι. Εισάγουμε νέες πρόνοιες υπέρ των πραγματικών προσφύγων. Μέλη της οικογένειας του αιτούντος θα θεωρούνται πλέον, εκτός των συζύγων και των παιδιών, και ο εκτός γάμου σύντροφός τους. Το ίδιο θα ισχύει και για τα εκτός γάμου τέκνα και τους γονείς τους αλλά και για όποιον γενικά έχει την επιμέλεια ενός ανήλικου παιδιού. Ειδικά οι ανήλικοι θα εισάγονται στις αντίστοιχες βαθμίδες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Αν οι γονείς τους δεν τηρούν αυτή την υποχρέωση, θα έχουν κυρώσεις. Πολύ σύντομα θα είμαστε σε θέση να ανακοινώσουμε ένα ειδικό

πρόγραμμα για τα πέντε χιλιάδες ασυνόδευτα ανήλικα, από τα οποία, δυστυχώς, σήμερα μόλις χίλια διακόσια έχουν τη στοιχειώδη φροντίδα μια οργανωμένης δομής.

Συνολικότερα, άλλωστε, όλοι οι νόμιμοι πρόσφυγες θα έχουν πρόσβαση στην εργασία. Ένας ειδικός αριθμός θα τους δίνει πρόσβαση και στην περίθαλψη, ενώ ύστερα από έξι μήνες θα εντάσσονται και σε ειδικά προγράμματα απασχόλησης, ώστε να πάψει η Ελλάδα να προσελκύει αλλοδαπούς, οι οποίοι μέχρι σήμερα ζητούσαν προστασία μόνο και μόνο για να βρουν δουλειά σε ένα άλλο κράτος.

Κυρίες και κύριοι, είναι προφανές ότι οι προσφυγικές μεταναστευτικές ροές οφείλονται σε βαθιά προβλήματα, σε πολεμικές κρίσεις, σε μεγάλες οικονομικές ανισότητες. Συνεπώς, για την αντιμετώπισή τους απαιτούνται παρεμβάσεις μεγάλης κλίμακας με γνώμονα το Διεθνές Δίκαιο, τον σεβασμό των συνόρων των συνθηκών, την ειρηνική συνεργασία μεταξύ λαών και κυβερνήσεων, την οικονομική υποστήριξη χωρών που σήμερα έχουν μεγάλη δυσκολία να παρέχουν στους κατοίκους τους, στους υπηκόους τους, την προοπτική για μια καλή ζωή εντός των συνόρων τους και δεν έχω πρόβλημα αυτό να το επαναλάβω και τώρα.

Είμαι, όμως, ταυτόχρονα και ρεαλιστής. Βλέπω τις δυσκολίες, αναγνωρίζω τα μεσοπρόθεσμα δεδομένα. Ξέρω πολύ καλά ότι το δράμα εκατομμυρίων φυγάδων, χρησιμοποιείται από κάποιες χώρες ως μοχλός πίεσης για τους δικούς της γεωπολιτικούς σκοπούς, αλλά και ότι φυσικά γίνεται πεδίο δράσης κυκλωμάτων που εμπορεύονται πολύ ακριβά και συχνά μάταια την ανθρώπινη ελπίδα. Εκτός, λοιπόν, από αναλύσεις οφείλουμε να έχουμε και ένα συγκεκριμένο σχέδιο δράσης στον παρόντα χρόνο και υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι γνωστό ότι αναδεικνύουμε το μεταναστευτικό ως τη νέα πρόκληση για ολόκληρη την ήπειρό μας, διεκδικώντας κοινή φύλαξη των ανατολικών ορίων της. Υποδέχομαι, λοιπόν, εξαιρετικά θετικά τη νέα κινητικότητα που προκαλεί η πρόσφατη γερμανική πρωτοβουλία για μια συνολική επανεξέταση της ευρωπαϊκής πολιτικής ασύλου. Εξάλλου, τις ελληνικές θέσεις τις είχα συζητήσει και με τον Γερμανό Υπουργό Εσωτερικών, τον κ. Ζεσχόφερ στο Μέγαρο Μαξίμου πριν από περίπου έναν μήνα. Το ζήτημα αυτό, δηλαδή την ανάγκη η Ευρώπη να αποκτήσει τάχιστα μια κοινή πολιτική ασύλου, μια κοινή πολιτική στο ζήτημα του προσφυγικού μεταναστευτικού ζητήματος, την είχα θέσει και στην πρόσφατη Σύνοδο Κορυφής, ζητώντας επιτακτικά την επανεξέταση του συστήματος του Δουβλίνου. Εκεί έθεσα –όπως το κάνω σε όλες τις δημόσιες παρεμβάσεις μου– και όλες τις χώρες τις ευρωπαϊκές προ των ευθυνών τους.

Θα επαναλάβω εδώ αυτό το οποίο είπα και στο Συμβούλιο, ότι δεν γίνεται να υπάρχουν χώρες οι οποίες να απολαμβάνουν τα οφέλη από την ελεύθερη διακίνηση πολιτών που η συνθήκη Σένγκεν τους εξασφαλίζει και ταυτόχρονα να αρνούνται πεισματικά έστω και τον ελάχιστο επιμερισμό του προσφυγικού μεταναστευτικού προβλήματος, για λόγους που έχουν να κάνουν μόνο και μόνο με τις εσωτερικές ισορροπίες κάποιων ευρωπαϊκών κυβερνήσεων. Ευρωπαϊκή αλληλεγγύη δεν γίνεται να υπάρχει α λα καρτ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Από την άλλη στο εθνικό πεδίο υπηρετούμε τρεις ανάγκες. Προστατεύουμε τα σύνορά μας, σώζουμε ζωές στο Αιγαίο και αποφορτίζουμε τα νησιά του ανατολικού Αιγαίου. Ήδη στις θάλασσες μας ενεργοποιούμε ένα σύγχρονο σύστημα παρακολούθησης. Οι περιπολίες του Λιμενικού είναι αυξημένες. Προμηθευμάστε περισσότερες θερμικές κάμερες αλλά και περισσότερα ευέλικτα ταχύπλοα, πλωτά μέσα. Ο στόχος μας παραμένει ο ίδιος. Καμμία χαμένη ζωή στο Αιγαίο αλλά και καμμία σπιθαμή των νερών μας χωρίς έλεγχο.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Ταυτόχρονα σε συνεργασία με το Υπουργείο Εσωτερικών, την τοπική αυτοδιοίκηση και με την επιχειρησιακή υποστήριξη του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας προωθούμε την οργανωμένη ανακούφιση των νησιών μας με τη μεταφορά προσφύγων στην ενδοχώρα. Σε αυτή την προσπάθεια θέλουμε τη συνεργασία των δήμων και των κατοίκων των τοπικών κοινοτήτων. Έχω πει πολλές

φορές ότι αυτοί δεν πρέπει σε καμμία περίπτωση να αιφνιδιάζονται. Αντίθετα όσοι είναι πρόθυμοι να βοηθούν σε αυτή τη μεγάλη εθνική προσπάθεια, πρέπει να επιβραβεύονται.

Φροντίζουμε ώστε αυτή η διασπορά να γίνεται με προσοχή στον αριθμό των προσφύγων και με προτεραιότητα σε οικογένειες, ώστε αυτή η διαδικασία να γίνει πιο αποδεκτή από τις τοπικές κοινωνίες. Επαναλαμβάνω ότι αυτές θα ενισχυθούν, ώστε να έχουν τη δύναμη να αφομοιώνουν αυτό το φορτίο, αυτό το βάρος της έκτακτης φιλοξενίας.

Την πολιτική αυτή, λοιπόν, συμπληρώνει σήμερα ο νόμος για το άσυλο. Είναι ένας νόμος ο οποίος, ανάμεσα στα άλλα, εκπέμπει και ένα ξεκάθαρο μήνυμα: Ως εδώ.

Ως εδώ με όσους γνωρίζουν ότι δεν δικαιούνται άσυλο, αλλά παρά ταύτα επιχειρούν να εισέλθουν και να παραμείνουν στη χώρα μας. Αυτοί θα επιστρέφονται τάχιστα είτε στην Τουρκία βάσει της κοινής δήλωσης είτε στην πατρίδα τους, και θα χάσουν τα λεφτά τα οποία έδωσαν στα άθλια κυκλώματα των διακινητών. Ταυτόχρονα, όμως, το νέο σύστημα θέτει και όρια στη θολή δράση ορισμένων μη κυβερνητικών οργανώσεων, αλλά και καλεί –επιτρέψτε μου να το πω αυτό– κάποιους που συνθηματολογούν για ευαισθησία από κάποια απομακρυσμένα και θεωρητικά παρατηρητήρια, να μπουν στην πραγματική μάχη επί του πεδίου και όλοι επιτέλους να αναλάβουν τις ευθύνες τους.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ένα μεγάλο μέρος του πλανήτη, δυστυχώς, σήμερα ζει σε συνθήκες οικονομικής ανέχειας και συχνά πολιτικής ανελευθερίας. Εκατομμύρια άνθρωποι αποτελούν δυνητικούς αιτούντες διεθνούς προστασίας. Η λύση ωστόσο δεν είναι να ανοίξουμε διάπλατα τις πύλες της χώρας, για να τους υποδεχθούμε όλους. Κάτι τέτοιο θα καταδίκαιζε και τους ίδιους στη διάψευση του ονείρου αλλά θα καταδίκαιζε και τους Έλληνες σε μια χειρότερη ζωή, και αυτό με τη σειρά του θα έκλεινε την ανοιχτόκαρδη και φιλόξενη κοινωνία μας, θα στρέβλωνε τις παραδόσεις μας, τα ιδανικά μας, θα όπλιζε τελικά τους οπαδούς της ξενοφοβίας και του ρατσισμού, όπως, δυστυχώς, συμβαίνει σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες. Η πολιτική των ανοιχτών συνόρων είναι το ίδιο λάθος όσο η πολιτική των κλειστών συνόρων.

Ζήσαμε δέκα χρόνια κρίσης και όμως σηκώσαμε και σηκώνουμε με αξιοπρέπεια και φιλότιμο στους ώμους μας τις ευθύνες τριών ηπείρων. Η πατρίδα μας εξάλλου ξέρει καλά από προσφυγιά, γι' αυτό και θα δώσει καταφύγιο σε όσους κινδυνεύουν. Όμως αυτό θα γίνει με κανόνες, συντεταγμένα και δομημένα.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Και μόνο έτσι όσοι το θέλουν, μπορούν και δικαιούνται υγιείς και μορφωμένοι αύριο, να ενσωματωθούν γόνιμα στον εθνικό κορμό. Διότι δεν σας κρύβω ότι όπως θαυμάζω τα κατορθώματα του Γιάννη Αντετοκούνμπο, έτσι καμάρωσα και στην παρέλαση της 28^{ης} Οκτωβρίου την αριστούχο μαθήτριά με καταγωγή από την Αφρική, αυτό το κορίτσι που με τόσο υπερηφάνεια κρατούσε τη γαλανόλευκη.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Κλείνω με μια αλήθεια. Η αλληλεγγύη ή θα εκδηλώνεται με σύστημα ή απλούστατα θα υπάρχει μόνο στα λόγια και στα συνθήματα. Και αυτή δεν είναι μια άποψη δικιά μου. Είναι η σκέψη μιας μεγάλης κυνηγημένης, της φιλοσόφου Χάνα Άρεντ, που διωγμένη ως Εβραία από τη ναζιστική Γερμανία, κατέφυγε πρόσφυγας στη Γαλλία και από εκεί στην Αμερική, όπου έζησε δεκατρία ολόκληρα χρόνια χωρίς υπηκοότητα. Ήταν εκείνη που υπερασπίστηκε όσο κανείς το δικαίωμα να έχεις δικαιώματα, όπως συνήθιζε να λέει, αλλά ήταν η ίδια που υποστήριξε ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα μπορούν να τα διασφαλίζουν στην πράξη μόνο οι οργανωμένες πολιτικές κοινότητες. Αυτό ακριβώς πρεσβεύει το σημερινό μας νομοθέτημα.

Σας ευχαριστώ.